

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język łaciński i kultura antyczna
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	EJLP-R0-100-2105, EJLP-R0-200-2105, EJLP-R0-400-2105
<i>Termin egzaminu:</i>	4 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	21 czerwca 2021 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–30)

Wymagania egzaminacyjne 2021 ¹	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. II. Tworzenie wypowiedzi – przekład na język polski.	Zdający: 2.1) dokonuje samodzielnego przekładu na język polski łacińskiego tekstu, korzystając ze słownika łacińsko-polskiego, oddaje w przekładzie ogólny charakter i funkcję tłumaczonego tekstu; znajduje właściwe polskie odpowiedniki leksykalne dla łacińskich wyrazów i struktur; stosuje poprawne techniki przekładu; redaguje przekład spójny i poprawny stylistycznie; 2.3) wykorzystuje posiadaną wiedzę z zakresu kultury antycznej dla sporządzenia przekładu; 1.1) rozpoznaje formy morfologiczne [...]; 1.2) identyfikuje charakterystyczne dla łaciny konstrukcje składniowe [...]; 1.5) wykorzystuje wiedzę o antyku do odczytywania sensu tekstów łacińskich [...].

Przykładowe rozwiązanie

Gdy te wieści dotarły do Rzymu, nagle wszystkich ogarnął wielki strach. Gdy konsul Lentulus przybył, by otworzyć skarbiec i wydobyć [stamtąd] pieniądze dla Pompejusza zgodnie z uchwałą senatu, natychmiast po otwarciu tajnego skarbcza uciekł z miasta. Donoszono bowiem niezgodnie z prawdą, że Cezar już się zbliża i że jego konnica jest na miejscu. Za nim [Lentulusem] podążyli jego kolega Marcellus i wielu urzędników. Gnejusz Pompejusz wyruszywszy z miasta dzień wcześniej zmierzał do legionów, które rozlokował [uprzednio] na leżach zimowych (w celu przezimowania) w Apulii. Pobór w okolicach miasta zostaje (został) wstrzymany. Wydaje się (wydawało się) wszystkim, że nic nie jest bezpieczne (nie ma nic bezpiecznego) aż do Kapui. Dopiero w Kapui wzmacniają się i zbierają oraz zaczynają przeprowadzać pobór rolników. Lentulus gladiatorów, których Cezar tam trzymał w szkole gladiatorskiej, przyprowadzonych na rynek utwierdza (utwierdzał) nadzieją wyzwolenia; przydzielił im konie i rozkazał, aby podążali za nim.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 493, z późn. zm.).

Zasady oceniania

Zdanie		Elementy podlegające ocenie	Punktacja	
			cząstkowa	Maksymalna
1.	Quibus rebus Romam nuntiatis	Ablativus absolutus; składnia nazw miast	0-1-2	3
	magnus repente terror omnes invasit.	Perfectum	0-1	
2.	Lentulus consul cum venisset	Zdanie okolicznikowe czasu	0-1	6
	ut aerarium aperiret pecuniamque Pompeio ex senatus consulto proferret,	Zdania okolicznikowe celu; dopełnienie bliższe i dalsze	0-1-2-3	
	protinus aperto sanctiore aerario ex urbe profugit.	Ablativus absolutus; perfectum	0-1-2	
3.	Caesar enim adventare iam iamque et equites eius adesse falso nuntiabantur.	Nominativus cum infinitivo	0-1-2	2
4.	Hunc Marcellus collega et plerique magistratus consecuti sunt.	Verbum deponens; zaimek	0-1-2	2
5.	Cnaeus Pompeius pridie eius diei ex urbe profectus iter ad legiones faciebat,	Wyrażenia przyimkowe; imiesłowowy równoważnik zdania; imperfectum	0-1-2-3	6
	quas in Apulia hibernorum causā disposuerat.	Zdanie względne z plusquamperfectum; causa w funkcji przyimka	0-1-2-3	
6.	Delectus circa urbem intermittuntur;	Zdanie w passivum	0-1	3
	nihil citra Capuam tutum esse omnibus videtur.	Nominativus cum infinitivo	0-1-2	
7.	Capuae primum se confirmant et colligunt delectumque colonorum habere instituunt.	Składnia nazw miast; zaimek	0-1-2	2
8.	Gladiatores ad forum productos Lentulus spe libertatis confirmat	Zdanie główne; participium perfecti	0-1-2	5
	quos ibi Caesar in ludo habebat	Zdanie względne z imperfectum	0-1	
	atque iis equos attribuit et se sequi iussit.	Perfectum; dopełnienie bliższe i dalsze	0-1-2	
Poprawność językowa i stylistyczna całego przekładu. (Punkt jest przyznawany za poprawny przekład całego tekstu).				1
Razem				30

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. III. Analiza i interpretacja tekstów łacińskich.	Zdający: 1.7) wskazuje najważniejsze osiągnięcia kultury antycznej [...] postawy obywatelskie; 3.1) [...] interpretuje fakty i zdarzenia historyczne; selekcjonuje wiadomości i je wykorzystuje do wykonania postawionych zadań.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie zdania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Farsalos, Cezara

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. III. Analiza i interpretacja tekstów łacińskich.	Zdający: 1.4) wymienia wyrazy pochodzenia łacińskiego funkcjonujące jako terminy w różnych dziedzinach; dostrzega związki języka polskiego z językiem łacińskim; wyjaśnia etymologię wyrazów w języku polskim, opierając się na leksyce łacińskiej; 1.6) wyjaśnia związki kultury europejskiej, zwłaszcza polskiej, z kulturą antyczną [...]; 3.1) dostrzega antyczne źródła konkretnych zjawisk naszej cywilizacji i kultury [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna odpowiedź uwzględniająca znaczenie słowa *forum* w starożytności i współczesności.

1 pkt – poprawna odpowiedź uwzględniająca znaczenie słowa *forum* w starożytności.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Forum było głównym placem publicznym w rzymskich miastach. Odbywały się tam różnego rodzaju zgromadzenia, w tym polityczne. Obecnie tego wyrażenia używa się na określenie miejsca wymiany poglądów. Mówi się na przykład o forum publicznym. Przede wszystkim jednak tego terminu używa się w związku z Internetem (*fora internetowe*).

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. III. Analiza i interpretacja tekstów łacińskich.	Zdający: 1.7) wskazuje najważniejsze osiągnięcia kultury antycznej [...] nauka i wynalazki w starożytności, postawy obywatelskie; 3.1) [...] interpretuje fakty i zdarzenia historyczne; selekcjonuje wiadomości i je wykorzystuje do wykonania postawionych zadań.

Zasady oceniania

1 pkt – zaznaczenie trzech prawidłowych odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1.	Cezar otrzymał tytuł <i>dictator in perpetuum</i> .	V	
2.	W skład tzw. pierwszego triumwiratu wchodził: Cezar, Marek Antoniusz, Pompeusz.		F
3.	Na polecenie Cezara w 46 r. p.n.e. przeprowadzona została reforma kalendarza rzymskiego.	V	

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wykorzystuje wiedzę o antyku do odczytania sensu tekstów łacińskich i w przekładzie dotyczących [...] życia politycznego (ustrój [...] Rzymu) [...]; 1.7) wskazuje najważniejsze osiągnięcia kultury antycznej [...] postawy obywatelskie.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wymienienie trzech urzędów.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- konsul
- pretor
- edyl
- kwestor
- trybun ludowy
- dyktator
- cenzor

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. III. Analiza i interpretacja tekstów łacińskich.	Zdający: 1.5) wykorzystuje wiedzę o antyku do odczytywania sensu tekstów łacińskich [...] dotyczących [...] życia politycznego [...]; 3.1) [...] interpretuje fakty i zdarzenia historyczne; selekcjonuje wiadomości i je wykorzystuje do wykonania postawionych zadań.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne zaznaczenie dwóch sentencji.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C, E

Zadanie 7. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<p>Zdający:</p> <p>1.1) rozpoznaje formy morfologiczne (formy fleksyjne rzeczowników deklinacji 1–5 [...]; stronę czynną i bierną czasowników we wszystkich czasach w indykatiwie i koniunktiwie; infinitivus activi i passivi praesentis, perfecti; [...] oraz ich funkcje semantyczne i zastosowanie składniowe;</p> <p>1.2) identyfikuje charakterystyczne dla łaciny konstrukcje składniowe: [...] struktura składniowa zdania w stronie czynnej i biernej; funkcje składniowe i semantyczne rzeczownika w poszczególnych przypadkach; [...] konstrukcje składniowe charakterystyczne dla łaciny: accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo, [...] dativus possessivus [...];</p> <p>1.3) dokonuje transformacji gramatycznych: [...] tworzy formy czasownikowe w czasach głównych i historycznych, w trybach, stronach i liczbach; dokonuje transformacji gramatycznych w zakresie konstrukcji składniowych (accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo, [...] dativus possessivus [...]).</p>

Zasady oceniania

3 pkt – poprawne przekształcenie trzech zdań.

2 pkt – poprawne przekształcenie dwóch zdań.

1 pkt – poprawne przekształcenie jednego zdania.

0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1.	Caesar adventare nuntiabatur.	Romani nuntiabant Caesarem adventare.
2.	Lentulus pecuniam profert.	Pecunia a Lentulo profertur.
3.	Caesar gladiatores in ludo habebat.	Caesari gladiatores in ludo erant.

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) rozpoznaje formy morfologiczne ([...] participia (praesentis activi i perfecti passivi) [...]); 1.2) identyfikuje charakterystyczne dla łaciny konstrukcje składniowe: [...] ([...] participium praesentis activi i perfecti passivi) [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podkreślenie imiesłowu.

0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Gladiatores, quos ibi Caesar in ludo habebat, ad forum **productos** Lentulus spe libertatis confirmat.

Zadanie 9. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) rozpoznaje formy morfologiczne (formy fleksyjne rzeczowników deklinacji 1–5 oraz przymiotników deklinacji 1–3; [...] stronę czynną i bierną czasowników we wszystkich czasach w indykatiwie i koniunktiwie; [...] participia (praesentis activi i perfecti passivi); [...] oraz ich funkcje semantyczne i zastosowanie składniowe; 1.2) identyfikuje charakterystyczne dla łaciny konstrukcje składniowe: [...] struktura składniowa zdania w stronie czynnej i biernej; funkcje składniowe i semantyczne rzeczownika w poszczególnych przypadkach; funkcje składniowe i semantyczne nieosobowych form czasownika ([...] participium praesentis activi i perfecti passivi); konstrukcje składniowe charakterystyczne dla łaciny: [...] ablativus absolutus; [...] consecutio temporum; zdania podrzędne z indykativem i koniunktywem.

Zasady oceniania

- 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
 0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Lp.	ZDANIA	KWALIFIKATOR
1.	Lentulus aerario aperto ex urbe profugit. = Lentulus, cum aerarium aperuisset, ex urbe profugit.	VERUM
2.	Pompeius legiones hibernorum causā disposuit. = Pompeius legiones disposuit, ut in hibernis essent.	VERUM
3.	Pompeius ad legiones iter faciebat. = Pompeius ad legiones venit.	FALSUM

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) rozpoznaje formy morfologiczne (formy fleksyjne [...] przymiotników deklinacji 1–3; [...] regularne i nieregularne stopniowanie przymiotników [...]; 1.3) dokonuje transformacji gramatycznych: [...] stopniuje przymiotniki [...].

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.
 1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

STOPIEŃ RÓWNY	STOPIEŃ WYŻSZY	STOPIEŃ NAJWYŻSZY
magnus, magna, magnum	maior, maius	maximus, maxima, maximum
sanctus, sancta, sanctum	sanctior, sanctius	sanctissimus, sanctissima, sanctissimum

Zadanie 11. (0–15)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. II. Tworzenie wypowiedzi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający: 3.1) dostrzega antyczne źródła konkretnych zjawisk naszej cywilizacji i kultury – samodzielnie analizuje i syntetyzuje treści zawarte w tekstach łacińskich i w przekładzie; interpretuje fakty i zdarzenia historyczne; selekcjonuje wiadomości i je wykorzystuje do wykonania postawionych zadań; 3.2) integruje wiedzę z różnych dziedzin do wyrażania i uzasadniania swojego punktu widzenia (język, zjawiska społeczne i polityczne, geografia świata antycznego, wydarzenia z dziedziny kultury); 2.2) tworzy wypowiedzi z wykorzystaniem popularnych łacińskich terminów z różnych dziedzin; 1.5) wykorzystuje wiedzę o antyku do odczytywania sensu tekstów łacińskich i w przekładzie dotyczących [...] sztuki oraz architektury Greków i Rzymian, filozofii, życia politycznego [...], literatury rzymskiej, [...] wybranych zagadnień z życia codziennego [...] Rzymian [...]; 1.7) wskazuje najważniejsze osiągnięcia kultury antycznej – prawo rzymskie, [...] nauka i wynalazki w starożytności, postawy obywatelskie.</p>

Zasady oceniania

Kryterium		Punktacja	
		częstkowa	maksymalna
I. Znajomość kultury antycznej	Wyczerpujący opis zagadnienia (np. cechy charakterystyczne, wpływy, powiązania, zjawiska, przedstawiciele, fakty, zjawiska, daty); bardzo dobra znajomość problemu; brak błędów merytorycznych.	6–5	6
	Poprawny opis i dobra znajomość zagadnienia; drobne usterki merytoryczne.	4–3	
	Pobieżna znajomość zagadnienia; nieliczne błędy merytoryczne.	2–1	
	Brak znajomości zagadnienia; brak odwołań do kultury antycznej; istotne błędy merytoryczne.	0	
II. Trafność przytaczanych przykładów i umiejętność ich omówienia w związku z tematem	Pełna i trafna analiza i interpretacja zagadnienia; jasne wyrażenie własnego stanowiska.	6–5	6
	Poprawna analiza zagadnienia; nieliczne błędy w interpretacji; niewyrażenie własnego stanowiska.	4–3	
	Pobieżna analiza zagadnienia; błędy w interpretacji.	2–1	
	Niewłaściwa analiza i interpretacja zagadnienia lub ich brak.	0	
III. Terminy, wyrażenia	Poprawne zastosowanie terminologii i wyrażeń z zakresu kultury antycznej.	2	2
	Rzadkie, ale poprawne zastosowanie terminologii i wyrażeń z zakresu kultury antycznej; nieliczne błędy w pisowni.	1	
	Brak terminologii i wyrażeń z zakresu kultury antycznej; błędne ich zastosowanie; błędy w pisowni.	0	
IV. Język i styl	Język komunikatywny, na ogół poprawna składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia.	1	1
	Język niekomunikatywny, niezgodna z normą składnia, liczne błędy ortograficzne.	0	
		Razem 15 punktów	